

KIBABII UNIVERSITY COLLEGE

UNIVERSITY EXAMINATIONS

**2014/2015 ACADEMIC YEAR
FIRST YEAR SECOND SEMESTER**

MAIN EXAMINATION

**FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION IN
KISWAHILI**

COURSE CODE: LEK 811

COURSE TITLE: ADVANCED KISWAHILI GRAMMAR II

DATE:

TIME:

MAELEKEZO

Jibu maswali **matatu** pekee.

MUDA: Masaa Matatu (3)

KIBUCO observes **ZERO** tolerance to examinations cheating

Maswali

1. Jadili dhana ya sarufi huku ukieleza historia ya sarufi ya Kiswahili. (alama 20)
2. Tumia mifano mwafaka katika kufafanua kategoria zozote tatu za sarufi ya Kiswahili. (alama 20)
3. Kwa kutumika mifano maridhawa, jadili miundo mbalimbali ya sentensi za Kiswahili. (alama 20)
4. Fafanua mbinu mwafaka za kufundisha upatanisho wa kisarufi katika Kiswahili. (alama 20)
5. Jadili changamoto zinazomkumba mwalimu katika ufundishaji wa sarufi ya Kiswahili katika shule nchini Kenya . (alama 20)

CHUO KISHIRIKI CHA KIBABII
KITIVO CHA ELIMU NA SAYANSI JAMII
IDARA KISWAHILI NA LUGHA NYINGINE ZA KIAFRIKA

Mwongozo wa Kozi

LEK 811   Advanced Kiswahili Grammer

Mhadhiri   Carren Nyandiba (0722647823)

Saa

Chumba

Madhumuni ya Kozi

Madhumuni ya kozi hii ni kuwaelekeza wanafunzi katika kufafanua nadharia ya Sarufi, Historia na maendeleo ya Sarufi ya Kiswahili, kategoria za kisarufi kama vile nomino, kitenzi, kivumishi, kielezi n.k Aidha inafafanua uchanganuzi wa maneno katika sentensi na uhusiano wa vipashio vya sentensi. Inadhamiria pia kuwajuzi dhana ya sentensi na miundo ya sentensi za Kiswahili, maana katika sentensi, na uundaji wa maneno ya Kiswahili

Matokeo Tarajiwa

Inatarajiwa kwamba kufikia mwisho wa kozi hii, mwanafunzi ataweza kufafanua kategoria za kisarufi kama vile nomino, kitenzi, kivumishi, kielezi na dhima zao katika sentensi, Aidha anatarajiwa kuchanganua maneno katika sentensi na kuonyesha uhusiano wa vipashio vya sentensi. Mwisho, inatarajiwa kwamba mwanafunzi ataweza kueleza maana katika sentensi za Kiswahili mbali na kujadili uundaji wa maneno katika Kiswahili.

Mada zitakazojadiliwa:

- 1.0   Dhana ya Sarufi
         Historia ya sarufi
         Historia ya sarufi ya Kiswahili
- 2.0   Kategoria za Kisintaksia, kama vile; aina za maneno kwa mfano
         nomino. Vitenzi, viwakilishi viunganishi n.k.
- 3.0   Muundo wa Sentensi ya Kiswahili
- 4.0   Aina za sentensi kulingana na vigezo vya muundo na uamilifu
- 5.0   Upatanisho wa Kisarufi katika Kiswahili
         Ngeli za nomino za Kiswahili
- 7.0   Maana katika sentensi za Kiswahili
         Maana kimuktadha

Maana kijumla
uundaji wa maneno ya Kiswahili

Tathmini

Kutakuwa na tafiti na mawasilisho ya makala ambayo yachangia asilimia 40 ya alama zote. Mtihani wa mwisho wa muhula utachangia asilimia 60 ya alama zote. Mwanafunzi anatarajiwa kuhudhuria vipindi vyote kama ilivyoratibiwa.

MAREJELEO

Akmajian, A na Henry, F. (1975) An Introduction to the Principles of Transformational Syntax. London: The MIT Press.

Besha, R.M. (1994) Utangulizi wa Lugha na Isimu. Dar es Salaam; DUP

Fromkin, V. na Rodman, R. (1988) An Introduction to Language, 4th Edition; New York. Harcourt Brace Jovanovich Publishers

Chomsky, N (1957) Aspects of the theory of Syntax Cambridge, M.I.T Press

Habwe, J na Karanja, . (2004) Misingi ya sarufi ya Kiswahili. Nairobi, Phoenix

Kapinga, M.C (1983) Sarufi Maumbo ya Kiswahili Sanifu. Dar es Salaam. TUKI

Massamba D.P.B na wenzake (1999) Sarufi Miundo ya Kiswahili Sanifu (SAMIKISA) Dar-es-Salaam, TUKI

Mdee, J. (1967) Kiswahili: Miundo na matumizi yake. International Publishers

Radford, A.(1981) Transformational Syntax: A students guide to Chomsky's ESTI. Cambridge: CUP

Vali, R.D.V (1977) Syntax: Structure, meaning and Function. Cambridge:CUP